

A finnországi Pori városának könyvtára

Magyar delegáció is érkezett arra az ünnepségre, amelyik 1988. szeptember 25-én délután a jazz-fesztiváljairól híres Pori városának könyvtárában zajlott le. A helsinki Magyar Nagykövetség VW-mikrobuszában könyvtárunk fennállásának 130. évfordulójára városunkba érkezett Szathmári István professzor, a helsinki Magyar Intézet vezetője, Balázs János professzor, az ismert nyelvész és irodalomtudós, dr. Nyírkos István, a finnországi Magyar Művelődési és Tudományos Központ vezetője, Busa Péter, a Magyar Nemzet tudósítója. Körünkben üdvözölhettük Szabó T. Ádám nyelvészt is, aki félig-meddig satakuntainak számít.

Mind a szociáldemokrata Uusi Aika című helyi lap (88. 09. 27.), mind pedig a polgári Satakunnan Kanssa (88. 09. 26.) és a kommunista Satakunnan Työ (88. 09. 27.) megemlékezett az ünnepségről és magyar vendégeinkről. A könyvtárosok választmányának nevében Jukka Rätty üdvözölte a megjelenteket, majd Satakunta megye nevében Veikko Junnila tanácsos válaszolt a könyvtárak fejlődését Finnországnak ebben a szegletében. Szerinte sajnálatos, hogy noha egyetemi könyvtáraink már megoldották a computeres összekapcsolás feladatát, vidéki könyvtárainkat mi még nem fogtuk össze egységes számítógépes szolgáltatási rendszerbe. A rendezők felkérésére a népes magyar küldöttség szószólójaként dr. Nyírkos István köszöntötte az egybegyűlt igen szépszámu közönséget. Szólt arról, hogyan lelkesítette őt diákkorában Oskar A. F. Blomstedt 1869-ben Helsinkiben megjelent finn munkája a Halotti Beszéd összehasonlító nyelvtörténeti elemzése a magyar, a finn és a lapp nyelv szemszögéből, hogyan sarkallta őt ez a könyvtárunkban is meglévő munka a finn testvérnép nyelvének és kulturájának megismerésére. Ezt követően dr. Panu Rajala F. E. Sillanpää Nobel-díjas íróról beszélt, Satakunta megye lakójáról és Európa szellemi nagyságáról.

Henry Granfors nyugdíjas tanácsos, könyvtárunk volt igazgatója, színvonalas irodalmi csevegése (melyben F. E. Sillanpää háború utáni – a kulturális költségvetés terhére kiegyenlített – meglehetősen magas számlái is szóba kerültek) e műfaj iskolapéldája lehet, hiszen felélénkítette az előadásokba belefáradt közönséget.

Az ünnepség a Satakunnan laulu (Satakunta dala) közös eléneklésével ért véget, mely a „Talpra Satakunta népe...” buzdítással fejeződött be s melyet távoli vendégeink egy része is velünk énekelt a műsorfüzetünkben kinyomtatott finn szöveg alapján. Magyar vendégeink ezután az 1986. augusztus 30. óta itt működő Magyar Irodalmi Központ állandó könyvkiállítását tekintették meg, melyben a neves finn néprajztudós, Kustaa Vilkkuna akadémikus (1902–1980) teljes magyar nyelvű és magyar vonatkozású hagyatéka található. E nagy finn közéleti személyiséget már a háború előtt meleg baráti szálak fűzték Magyarországhoz, Ortutay Gyula akadémikushoz. Később mindketten a finn–magyar és magyar–finn baráti társaságok munkájának ösztönzői, műsorainak aktív szervezői.

Több magyar és finn szerző magyarságtudományi vonatkozású munkáját közvetlenül adja át könyvtárunknak vagy ajánlásával küldi el nekünk. Nem egy ritkaságszámba menő kiadvány vagy kis példányszámban megjelent számozott könyv van meg itt, Poriban. Érdemes egy pillantást vetnünk arra a tájékoztatóra, mely eddigi gyűjteményeinkről és szolgáltatásainkról szól. Mellékelten látható szórólapunk, melyet magyarul és finn nyelven megküldünk mindenkinek, aki érdeklődik a Magyar Irodalmi Központ munkássága iránt.

Igen megtisztelő volt számunkra, hogy magyar vendégeink köszöntésére az ismert finn gazdasági szakember, a finn–magyar baráti társaságok vezetője, Heikki Koski (aki korábban városunk polgármestere és a Helsinki Konferencia – 1975 – idején belügyminiszter is volt) megjelent, s velünk együtt tekintette meg azt a videofilmet, amelyiket a Magyar Televízió forgatócsoportja 1986-ban készített városunkban. A videorendszerek különbözősége folytán e képeket ugyan csupán fekete-fehérben láthattuk, de mind a szöveg, mind pedig a képanyag jól tükrözi azt a meleg szeretetet, ami bennünket, finneket távoli testvérnépünknel, a magyaroknál övez. Egyik igen jó ismerősünk, az erdélyi magyarból a hetvenes években finn állampolgárrá vált barátunk mondotta volt egyik beszélgetésünk alkalmával: román nem vagyok, németté válni nem akarok, legyenek hát finn. Ebben látom a finn–magyar testvériség lényegét: mi finnek egy kicsit magyarok is vagyunk, s minden magyar egy kicsit finn is: Väinämöinen, Ilmarinen, Lemminkäinen. Nem véletlen, hogy immár öt teljes magyar Kalevala-fordítást tartunk kezünkben, melyből három a mai Magyarország határain kívül keletkezett (az egyik legszebb Nagy Kálmán fordítása Erdélyből).

Könyvtárunk gyűjt minden magyar és magyar vonatkozású munkát, s támogatunk minden magyar műveltséggel foglalkozó finn műfordítót és kutatót, aki hozzánk fordul segítségért. 1988 novemberében például a finnországi iskolákban Magyarország-hetet rendeznek, melynek során előadásokra, filmbemutatókra, zenei műsorokra, s még konyhai receptek terjesztésére is sor kerül. Könyvtárunk szívesen lát minden látogatót, szellemi és művészi hírvivőt, könyvajándékot, újságot, hanglemezt, kottát, videofilmet szívesen iktat be egyre gyarapodó gyűjteményébe. Hálásak vagyunk azoknak, akik minket eddig is Magyarországról és a világról minden tájáról intézményesen vagy egyénileg küldeményekkel támogattak.

Marjaana Karjalainen

Magyar emlékek Kelet-Afrikában

A Magyar Tudományos Afrika Expedíció 1987. december 17. és 1988. június 18. között Teleki Sámuel felfedező utazása centenáriumának alkalmából fél éves kutató- és gyűjtőmunkát végzett Kelet-Afrikában. Az utazás résztvevői Tanzániában és Kenyában számos magyar vonatkozású emlékhelyet kerestek fel.

Teleki Sámuel (1841–1916) sáromberki születésű földbirtokos, a kultúra és a tudomány érdekében komoly áldozatokat vállaló erdélyi mágnás család fia volt. A debreceni Református Kollégiumban szerzett kitűnő minősítésű érettségi vizsgáját követően Göttingenben és Berlinben folytatott egyetemi tanulmányokat. Barátja, Rudolf trónörökös, a Bécsi és a Magyar Földrajzi Társaság fővédnöke és tiszteletbeli elnöke ösztönzésére indult el Afrikába. 1886–1888-ban tett, nemzetközi jelentőségű felfedező utazása eredményeként került térképre a Rudolf- és a Stefánia-tó, valamint az akkor működő Teleki-vulkán. A sok viszontagsággal járó út krónikáját Teleki kísérője, Höhnel Lajos foglalta írásba, s jelentette meg német, angol és magyar nyelveken. Sajnálatos, hogy külföldön Teleki utazását hosszú ideig német vagy osztrák vállalkozásként tartották számon.

A Magyar Tudományos Afrika Expedíció tagjai számos, Telekiék által érintett helyet kerestek fel. Eljutottak Zanzibár szigetére, Panganiba, az Usambara-hegységbe, a Kilimandzsáróra, a Merura, a Baringó-tóhoz, s hosszú, viszontagságos utazást követően a Rudolf- és a Stefánia-tavakhoz, valamint a Teleki-vulkánhoz. A fél éves afrikai tartózkodás gyakori tapasztalata, hogy Teleki Sámuel munkásságának emléke elevenen él az afrikai népek tudatában. Tanzániában a Kilimandzsáró Nemzeti Parkról megjelentetett angol nyelvű útikalauz tartalmazza a *Senecio telekii* nevű, sárga virágú növényt, melyet a magyar tudósról neveztek el. Kenyában a Kenya-hegység egyik impozáns glaciális völgye a mai térképeken is Teleki nevét viseli, s a 4300 méter magasságban található kő menedékházat ugyancsak Teleki Sámuelről nevezték el. Mombasa óvárosában azonosítani tudtuk a Teleki egykori szálláshelyül szolgáló házat. Loyangalaniban az Óázis Lodge falán több német, angol és magyar nyelvű emléktábla hirdeti a száz évvel ezelőtti felfedező expedíció jelentőségét.

A napjainkban is nehezen megközelíthető, földi pokolra emlékeztető, forró, sivatagos éghajlatú Rudolf-tó környéke elsősorban a rossz útviszonyok és az üzemanyag-ellátási

problémák miatt kívülreked a tömeges idegenforgalmon. A Magyar Tudományos Afrika Expedíció tagjai a Rudolf-tó felfedezésének 100. évfordulóját 1988. március 6-án, a tó déli partján, a Teleki-vulkán közelében ünnepelték meg. Az eseményen részt vett a kenyai magyar külképviselet vezetője, Liptay-Wágner Sándor és dr. Walter Siegl osztrák nagykövet. Az alkalomból angol és osztrák expedíciók is ellátogattak a gyalogszerrel, teherhordó állatokkal vagy csónakkal megközelíthető nevezetes helyre, melyet 1985-ben két magyar egyetemista, Borsos Balázs és Móga János „In memoriam Teleki S.” kődarabokból kirakott felirattal jelölt meg. Az ünnepséget követően Loyanganiban átadtuk az olasz Konzolata Katolikus Missziójánál szolgálatot teljesítő Roberti fráternek azt a fémtokba foglalt emlékkönyvet, mely a centenáriumi résztvevőinek névsorát tartalmazza. A Magyar Tudományos Afrika Expedíció az alábbi szövegű, angol és magyar nyelvű emléktáblát készítette:

*Teleki Sámuel gróf és Ludwig von Höhnél
kutatóútjának centenáriumi emlékül állította
a Magyar Tudományos Afrika Expedíció
1988. március 6.*

A különböző afrikai törzsekhez tartozó kenyai ismerőseinkkel beszélgetve gyakran szóba került Teleki neve. A műveltebb, középfokú vagy felsőfokú végzettségű emberek szinte valamennyien tudtak Teleki Sámuelről, a Rudolf- (mai nevén Turkána-tó) és a Stefánia-tó felkutatására szervezett utazásáról. Számos kenyai kiadású tankönyv és útikalauz is megemlíti expedíciójának eredményeit. Személyét és utazását Afrikában ma sem kapcsolják össze a „fekete földrész” lakóinak leigázására irányuló egykori gyarmatosító törekvésekkel. Teleki Sámuel száz évvel ezelőtti expedícióját a vadászat mellett tudományos célkitűzés, európaiak előtt ismeretlen, feltérképezetlen területek feltárása motiválta. Ezért méltó arra, hogy hazánkban is tisztelettel és megbecsüléssel őrizzük emlékét!

Dr. Kubassek János

Észt esküvői szokások

Északi nyelvrokonaink néprajzi hagyományai a mieinkhez hasonlóan rendkívül gazdagok. Észtországban sem él már valamennyi közülük, de napjainkban ott is megfigyelhető a hagyományok összegyűjtésére, megismertetésére, sőt felelevenítésére vagy éppenséggel megőrzésére való törekvés. A falvakban, főként a szigetek kisebb településein, mindeneke előtt Saremaa-szigeten ma is él sok szép régi népszokás. Az értelmiség egy része, főként a diákok

és a különböző népművészeti csoportok sokat tesznek ezek felkutatásáért és felelevenítéséért.

A menyegzőt az észteknel is az eljegyzés és a leánykérés előzte meg. A leánykéréssel többnyire egy idősebb hölgyrokont, esetleg ismerőst bíztak meg. Ez a hölgy a faluban legjobbnak tartott férj felesége, későbbi szokás szerint pedig a leendő férj édesanyja volt. A kihirdetésnek nevezett eseményre a csütörtöki napot tartották a legmegfelelőbbnek. A küldetést teljesítő személy egy itallal teli palackot vitt magával. Ha a lányos háznál elfogadták az italt, s az üres üvegre egy pár egyujjas kesztyűt vagy kötött harisnyát erősítettek, akkor ez azt mutatta, hogy a kérőt szívesen látták. A teli üveg viszont az ellenkezőjét jelentette.

Ezt követte a leánykérés. Nem a vőlegény, hanem képviselője – akárcsak nálunk a vőfély – „vitte a primet”. Vele szemben fontos követelmény volt, hogy pergő beszédű legyen, jól ismerje az esküvői szokásokat és szertartásokat. Többnyire rokon, néha azonban csak ismerős töltötte be ezt a fontos tisztséget. Magukkal vitték a külön erre az alkalomra készített, festett és égetett cukorral ízesített italt (bort vagy pálinkát). A leánykérés során maga a kérő többnyire csendes és passzív maradt. Sokszor be sem ment a házba. A kérőt helyettesítő férfiú, nemritkán a falu legjobb férjének tartott férfi, utazónak mondta magát, aki elveszett háziállatát keresi, vagy valamilyen jószágot akar vásárolni. Ha kérésének eleget tettek, ez annak a jele volt, hogy a legényt szívesen látják kérésként. Ki kellett választani (a vőlegénynek vagy az őt helyettesítő személynek) a sok lány közül a menyasszonyjelöltet. A menyasszony és családja ivott a vőlegényjelölt italából, s ez volt az elfogadás utolsó bizonyítéka. Ezután a kérőt (aki most már vőlegénnyé lépett elő) és képviselőjét kenyérral, hússal, tejjel és főtt tojással kínálták. A vőlegény a hagyományoknak megfelelően kötenyt, selyemkendőt, kést, később gyűrűt ajándékozott menyasszonyának. Esetenként a menyasszony családtagjai is kaptak jegyajándékot. Az apósjelöltnek például pipa, a leendő sógoroknak pedig kalap vagy sál dukált. A természetbeni ajándékokat az illető család társadalmi és anyagi helyzetétől függő pénzbeni jegyajándék egészítette ki. Ha az ara mégis meggondolta magát, akkor a jegyajándékot vissza kellett adni. Ha a vőlegény állt el a szándékától, úgy a jegyajándékok fájdalomdíjként a menyasszony családját illették meg. A vőlegény és a vőfély is kapott ajándékot (kesztyűt vagy gyapjúharisnyát). Némely területeken a vőlegény családja házában még egy eljegyzési lakomát tartottak. A tervezett menyegzőt – akárcsak nálunk – az észti templomokban is három egymást követő vasárnap hirdették ki.

Észtországban a násznépet is szokás volt megajándékozni. A menyasszony barátnői kalákában segítettek elkészíteni ezeket a hagyományos ajándékokat, vagy pedig a menyasszony bort vett magához és körbejárta a környező falvakat (nemcsak az ismerősöket és a leendő násznépet kereste fel), hogy összegyűjtse az ajándékokat. Ezt nevezték „farkasfarkgyűjtésnek”.

A hagyományos észti lakodalom két vagy három napig tartott. Nemritkán fele ideig a menyasszony, fele ideig pedig a vőlegény szülei házában tartották. Nemcsak az arának voltak segítői a nyoszolyólányok személyében, hanem a vőlegénynek is (nyoszolyófiúk). Az esküvőn a legjobbnak tartott férj töltötte be a vőfély szerepét. Az esküvői szertartás fontos része volt a menyasszony elrejtése (például ládában), keresése, megtalálása. A vacsorát követte az esküvő csúcspontja, az úgynevezett főkötőzés, ami asszonyát avatást jelentett. Az anyós megfésülte az ifjú ara haját, majd bekötötte kendővel. Ezután az újdonsült asszony levetette a kendőt, majd anyósa az előbbi műveletet még kétszer megismételte. Az anyós közben ezt mondta: „Felejtse el az alvást, gondolj férjedre!” vagy „Felejtse el az alvást, őrizd a tüzet, és tartsd észben férjed kívánságait!” Mindez azt jelentette, hogy az újdonsült asszonyka mindenben köteles férje-ura és anyósa akaratát követni. Sok helyütt kötenyt is adtak a menyasszonyra. A Saremaa-szigeten mindez ma is élő szokás. A ceremóniára pontban éjfélkor kerül sor, amikor a fiatalasszonyt átadják anyósának. Előfordul, hogy harmadszorra maga az ifjú férj köti be újdonsült felesége fejét. A kötenyt először szándékosan rossz helyen, így például a menyecske lábán kötik meg. Az ifjú pár számára pénzszerezési lehetőséget jelent a kötevényfoltozás, amelyre az ifjú feleség fivére szőlítja fel a násznépet. A foltozás jogáért pénzt illik fizetni, így azután a fivér rámutat egy foltra (tulajdonképpen a zsebre), amibe azután a pénzt (régbben ezüstpénzt) szokás tenni. E hagyomány már viszonylag kevés helyen él.

A menyasszonytánc a hagyományos keretek között megrendezett lakodalmakban – főként falun – ma is szokásos. Többnyire a vőfély, azaz a „legjobb férj” kéri föl elsőként az

arát. A táncosnak pénzt illik adnia az ifjú pár számára, a vőfély pedig a korábbi szokások szerint egy pár egyujjas kesztyűt, vagy egy nyakkendőt kapott a menyasszonytól a megtáncoltatásért. A menyasszonytánc egyes helyeken egyben a lakodalom záróeseményét is jelenti. Ilyenkor hús nélküli savanyú káposztát szokás enni.

Vidéken ma sem ritka a 2–3 napig tartó lakodalom. Régen az ifjú pár számára az istállóban szalmából vetettek ágyat. A hagyományos észt esküvő nemcsak a vendégek nagy száma és az ételek, italok bősége miatt költséges, hanem azért is, mert a menyasszony sokféleképpen ajándékozza meg a násznép és férje családját. Így például különböző ajándéktárgyakat helyez (vagy inkább helyeztet) el új otthona különböző helyiségeiben, sőt még a gazdasági épületekben is, ahol valaha az állatok számára is helyeztek el ajándékokat (ruhadarabokat!). Ezáltal vált igazán az új férj családja tagjává. Az észtek is hittek abban, hogy az állatok néha (így például Szilveszter éjszakáján) emberi hangon beszélgetnek, és ilyenkor igen okos dolgokat mondanak. Karácsonykor, újévkor gyakran emberi táplálékot adtak nekik, és néha együtt aludtak velük a szobába behordott és szétterített szalmán.

A menyasszony fivére vitte be a lakodalmas helyiségbe a nagy faládát, amely azt a cifrán kipingált kerek dobozt foglalta magában, amelybe a menyasszony a násznép számára készített ajándékokat tette. A készítésben a nyoszolyólányok is segítettek. Későbbi keletű szokás szerint pénzt illetd adni ezekért az ajándékokért. Az esküvő záróaktusa sok helyütt az úgynevezett asztalseprés volt. Az első vagy utolsó fogás után fémpénzt tettek egy tányérba vagy az alá. Az így összegyűlt pénzt a menyasszony vagy a szakácsnő kapta meg. A sokféle kölcsönös megajándékozási szokás közé tartozott és néha tartozik ma is, hogy a nászúgy készítője, a menyasszony és a vőlegény öltöztetője és vetkőztetője, valamint a reggeli mosakodásnál segédkező személy is kapott kisebb ajándékokat (ruhaneműt vagy aprópénzt). Az észtek nemzeti itala a házilag készített mézsör, ami a menyegzőkön nagy mennyiségben fogy.

Némely területeken az esküvőt követő szombaton, vagy egy-két héttel a lakodalom után szokás volt még egy összejövetelet tartani (vagy csak a fiú szüleinél vagy mindkét házastárs szüleinél). Általában arra törekedtek, hogy a két család egyenlő arányban vegye ki a részét a költségekből és a fáradsalmakból.

A második világháborút követően, érthető módon, szerényebb keretek közt kötötték házasságot. Az 1950-es évek közepétől azonban újra divatba jött a karikagyűrű, a hosszú fehér esküvői ruha és a fátyol. Sajátos és ma általánosnak mondható szokás, hogy az ifjú pár barátai, munkatársai motoros kíséretként az esküvői menet élén haladnak. Sok családban nemzedékek óta ereklyeként tisztelt esküvői zászlóval vonul a menet. Másutt a menyasszony vagy a vőlegény munkatársai készítenek ilyen zászlót. Rendszerint egy olyan házaspár húzza fel a zászlórúdra, aki már sok éve boldog házasságban él. A lakodalom vidám hangulatú, de az idősebbek egy része úgy véli: a lakodalom nem táncparti.

Novákné Németh Beáta

Felhasznált irodalom: From ancient Estonian customs to modern rites (Az ősi észt szokásoktól a modern rítusokig) (szerkesztette *Ülo Tendre*) Tallin. Periodika. 1985. – *Maret Eimre* 35 éves művészettörténész írásbeli közlései.

Kiegészítés. A Honismeret 1988. 5. számában megjelent Hagyományápolás Mosonmagyaróvár óvodáiban című cikk megjelenése után *Faust Dezsőné* óvodavezető (Gödöllő, Agrártudományi Egyetem, Napköziotthonos Óvoda) annak közlését kérte szerkesztőségünkől, hogy ő erről a témáról előadást tartott 1986-ban Balatonfüreden a dunántúli megyék óvodai szaktanácsadói részére rendezett továbbképzésen. Előadása megjelent 1986-ban a Magyar Pedagógiai Társaság Pest megyei kiadványában. – Szerkesztőbizottságunk véleménye szerint rendkívül fontos, hogy népszokásainkat minél szélesebb körben felhasználják az óvodáskorú gyermekek népi kultúrához való kötődésének erősítése érdekében. (Szerk.)

HA ÚJ HÁZAT ÉPÍT VAGY ÁTÉPÍTI A HÁZÁT,
KORSZERŰSÍTI A LAKÁSÁT, A KERTJÉT,

Mindig jó ötlet, tanácsot ad:
az érdi FÉSZEK Áruház
tanácsadó szolgálata

Egész évben számíthat ránk.
Áruházunk bőséges áruválasztékkal várja
a kedves vásárlókat.

Áruházunk ajánlata:

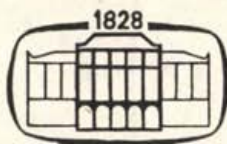
Csempék, padlólapok és teljes fürdőszoba-berendezések,
szerelvények, háztartási gépek, szerszámok, víz-, gáz-
és központifűtés-szerelési cikkek, alkatrészek, energiatakarékos,
92%-os hatásfokkal működő kazánok, olaj-,
illetve gázégőfejekkel, kívánság szerint, hűradástechnikai
berendezések (videók), egyéni kívánság szerinti
balkon- és lépcsőkorlátelelemek, festékek és vegyi áruk,
festőszerszámok, hazai és külföldi tapéták...

ÉRDI FÉSZEK ÁRUHÁZ

a régi balatoni út mentén, a Felszabadulás út 29. sz. alatt. Telefon: (26) 45-723.
Jó parkolási lehetőség az áruház előtt.

AZ AKADÉMIAI KIADÓ AJÁNLATA

KISS LAJOS: FÖLDRAJZI NEVEK ETIMOLÓGIAI SZÓ- TÁRA I-II.

Negyedik, bővített és javított kiadás

Az első ízben 1978-ban közzétett szótár volt Magyarországon az első terjedelmesebb kézikönyv, amely a Magyarországon vagy Magyarországon kívül található fontosabb helységek, folyók, tavak, barlangok, szigetek stb. nevééről, a tenger- és kontinensnevekről felvilágosítást nyújtott.

Most negyedik kiadásban, a szótár kétszeresére növekedett szócikkmennyiséggel és javított, tökéletesített szövegezéssel jelent meg. Az előző kiadásoknak mintegy 6800 szócikkével szemben a negyedik kiadásban A SZÓCIKKEK SZÁMA TÖBB MINT 13 000.

1. kötet 821 oldal, 2. kötet 822 oldal

1-2 kötet kötve 536 Ft.

**BÁCSKAI VERA: VÁROSOK ÉS VÁROSI TÁRSADA-
LOM MAGYARORSZÁGON A XIX.
SZÁZAD ELEJÉN** 231 oldal, kötve 83 Ft.

**EPERJESSY GÉZA: A SZABAD KIRÁLYI VÁROSOK
KÉZMŰVESIPARA A REFORM-
KORI MAGYARORSZÁGON** 427 ol-
dal, kötve 105 Ft.

**HAJNAL ISTVÁN: AZ ÚJKOR TÖRTÉNETE (Az Akadé-
miai Kiadó reprint sorozata)** 620 oldal,
kötve 195 Ft.

A könyvek megvásárolhatók vagy levélben megrendelhetők az Akadémiai Kiadó
MAGISZTER Könyvesboltjában (Bp. V., Városház utca 1. 1052).
A megrendeléseket postán, utánvétellel (+ portó) teljesítik.

Megrendelem az alábbi könyveket: .....

.....

.....

Név .....

Cím (irányítószámmal) .....

Aláírás (közületeknél bélyegző is) .....

*Egy európai királyfi –
fél évszázad viharairól*

Isten akaratából

Színes magyar portréfilm dr. *Habsburg Ottóról*

Rendezte: Bokor Péter

Kérem szépen, először azt szeretném mondani, hogy én európai vagyok, mindenekelőtt. Nézze, én európaivá lettem Amerikában..., mert láttam, hogy a különbség egy görög és egy ír, egy portugál és egy dán között kisebb mint az, ami bennünket egyesít: a közös európai kultúra, a közös európai szabadság. Azonban beismerem, hogy vannak egyes országok, ahol jobban érzem magamat otthon, mint más országokban, ilyen lenne Ausztria, Magyarország...

Bemutató: január 5.

Budapest Filmstúdió Vállalat
Magyar Televízió – „Századunk”
Történelmi Interjúk Videotára Soros
Gyűjtemény
MOKÉP